

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**D. Adami Rechenbergi Consensus Orthodoxus Cum Verbo
Dei, libris Symbolicis & probatissimis Theologis gnēsiōs
Lutheranis, inprimis Saxonis antiquis, De Gratiae
Divinae Termino, oppositus Malevolorum ...**

Rechenberg, Adam

Lipsiae, 1701

Animadversio

urn:nbn:de:bsz:31-105727

gratiosa erga omnes etiam relapsos loquitur; quod dicta Es. LXV. 2. Rom. X, 22. citata testantur. Confer ipsius Expositiones textuum pœnitential. ex Jerem. XIV. 19. p. 156. sqq.

QUÆST. III.

Utrum dentur in hac vita peccatores inconvertibiles?

Affirmat illam Rechenbergius Disput. de stat. indurat. S. 24. 29. atq; huc refert Judæos incredulos, quibus Scriptura præeunte Rom. XI. 7. Johan. XII. 40. Ephes. IV. 29. πῶρως τῆς καρδίας, Ἐ πνεῦμα κατανέξως adscribitur. Idem affirmat contra Responsum Wittebergense not. 3. p. 11. sed Ἐ in Parænesi ad studiosam Furventutem p. 9.

Animadversio.

TRuncatim quidem *Compiler Dissensus*, verba mea in quaestione hac, quæ ex antecedente consequitur, allegavit; affirmativæ tamen meæ sententiæ rationes refellere nescivit. Obvertit igitur iterum tantum aliquot Theologorum loca male intellecta.

His oppono (1) B. *Lutheri Tom. IV. Altenb. f. 316.* Das ist/ das ich so oft gesagt habe/ Kotten-Geister NB. können nicht wieder zu rechte kommen/ denn sie sündigen wider den Heil. Geist/ da keine Vergebung ewiglich. f. 544. a. Darum bleiben sie (habe ich Sorge) in der unvergeblichen Sünde/ daß sie nicht können wiederkehren. Das ist nun eine schwere Sache/ das nicht allein Sünde ist/ darzu sich selber unvergeblich machet. Das wohl eine rechte impœnitentia heisset/ daß man NB. keine Reue über Sünde haben will/ noch kan &c. Item in Præfat. in Jerem. Je näher die Straffe ist/ ie ärger die Leute werden/ und iemehr man ihnen predigt/

19
predigt/ ie höher sie es verachten. Daß man greiffe/ wenn GOTT
straffen will/ daß er die Leute verstocken läßt/ auffdaß sie ja ohn
alle Barmhertzigkeit untergehen/ und mit keiner Bussse Got-
tes Zorn versühnen. it. *Comment. in Genes. L. f. 149.*

D. Hülsemannus in *Jerem. Cap. XI. II.* Quando ex deser-
tione Dei, homo prorsus induratur atque in sensum reprobum
datur, *tantis superinduitur malis, de quibus NB. exire non poterit,*
& stupore quodam spirituali superatur, de quo dicitur *Proverb.*
XXIII. 34. Rom. 1. 28. Hic enim processus Dei, ut *non habenti, i. e.*
nolenti augere talentum sibi concessum, auferatur etiam id, quod
habet, Matth. XIII. 12. c. XXV. 29. Et quando exhortationibus ad
pœnitentiam nullus porro locus relinquitur, *Deus justo iudicio*
NB. pœnitendi tempus solet subtrahere. It. in c. XVI. *Jerem. p. 270.*
Profecto non alia ejus hominis (indurati) conditio, quam Epulonis
extra omnem veniam spem positi, Luc. XVI. 26.

Ejusdem sententiæ est D. Hanneckenius jam Prof. Witteb.
in *Meditat. Carolin. pag. 38. 78.* quando peccatores in Spir. S. in
hac vita jam in statu gebennali collocat, quo pœnitentiam amplius
agere nequeant.

D. Ægid. Hunnius *Comment. in Cap. XII. Job. in IV. part. cap.*
p. 293. seq. Sed Evangelista, ut magis etiam stuporem Judæorum
amplificaret, testatur, Judæos non tantum non credidisse, sed NB.
ne quidem CREDERE POTUISSE &c. Hæc verba ex *Cap. VI. Es.*
sunt desumpta, ubi extremam abjectionem populi, & gravissimam
pœnam spiritualem excæcationis & indurationis Judæorum pradi-
xit, quod suis oculis visuri essent Messie majestatem ac signa, & ta-
men præ incredibili stupore animorum & cordium cœcitate eum
non agniture: idque justo iudicio Dei, ne NB. AMPLIUS CON-
VERTANTUR ET SANENTUR. --- Quod verò particulas UT
& QUIA attinet, sciendum, eas h. l. non esse causales, quæ pradi-
ctionem Esaiæ constituent causam incredulitatis Judæorum; sed
tantum intendere in eventum vaticinii istius: ac si dicat: non cre-
diderunt Judæi; sicut antea Esaiæ pradixit, & non poterant cre-
dere,

dere, quia juxta alterum vaticinium Esaiæ excæcati sunt, NB. quæ EXCOECATIO EST, UT JUSTO DEI JUDICIO NON POSSINT AMPLIUS CREDERE, AUT AD FIDEM PERVENIRE, CIRCA QUAM NAUFRAGIUM FECERUNT. Eam vero excœcationem Dominus infligi Judæis passus est propter contemptum Messie præcedentem. Cum enim Christi humilitate offensi, ipsum una cum doctrina ejus despicerent, JUSTO JUDICIO SECUTA EST EXCOECATIO NB. QUÆ OMNEM ADITUM AD FIDEM EIS INTERCLUSIT. Cum enim essent excœcati, hoc ipso jam ad medium & organon fidei, verbum Dei sine præjudicio audiendum, PLANE REPROBI FACTI FUERANT. Ubi hic gratia assistens & convertens?

Idem Hunnius ait, comment. in c. IX. Job. in III. part. cap. p. 241. sq. Cum Pharisei quærerent; Num & nos cæci sumus? h. e. num nos etiam in catalogum eorum refers, quibus excœcationem loco divinæ vindictæ comminaris? Sed vicissim respondet Dominus: si cæci essetis, non haberetis peccatum. Dicet quis; annon Pharisei spiritualiter cæci erant? Cur ergo Christus cum conditione ait: si coeci essetis? Respondeo: sensus verborum Christi est hic, si agnosceretis cœcitatem vestram, TUM ESSETIS SANABILES, & a cœcitate ac peccatis vestris possetis liberari: Nunc vero, quia dicitis: Videmus, & arbitramini vos citra meum aliquod beneficium, propriæ sapientiæ vestræ acie, quæ ad salutem pertinent, perspicere; NB. IDEO PECCATUM VESTRUM MANET, ET COECITAS NON TOLLITUR A VOBIS, cum eum aspernamini, qui solus caliginem naturalem mentium humanarum illustrare novit.

His non obstat locus e D. Franzio de interpr. Script allegatus. Paulus enim sperat Rom. XI. 14. se nonnullos Judæorum ad æmulandum provocatos, salvos redditurum, de quibus etiam Franzius loquitur. πάρωσις enim seu obduratio *ἡ τοῦ μέγιστος* ex parte, Israël̄is evenerat. Unde Paulus ante v. 5. testatur, inter Judæos & hoc tempore reliquias secundum electionem super-
fuisse.

fuisse. Hos vero v. 7. quippe convertibiles contradistinguit induratis, quos usque adeo pro inconvertibilibus habet, ut v. 8. statim addat, quod Deus iis dederit *πνεῦμα κατανύξεως*, oculos, ut non videant. Quid si ergo ad oram Franzii, pro verbis: *indurati debent converti*. Ezech. c. XIII. 19. verba reponas: *indurati non debent* (spiritualiter) *videre*. Caterum Deum voluntate antecedente etiam induratos voluisse conversos, sapius jam asseruimus.

D. Selneckeri verba a *Compilatore Dissensus* adducta, mente manuque adprobo: in hac vita nempe semper locum esse poenitentiae, quam alicui negare nostrum non est. Dei hoc iudicium est, qui *καὲρδισγνώσις*. Quare sapius cum Chemnitio & Dannhauero dixi, ministros Ecclesiae debere omnes peccatores ad poenitentiam cohortari, cum ipsi discrimen corrigibilem & incorrigibilem, non nisi ex eventu tristi noscere queant. Christus autem *Job. III. 21.* ex praescientia sua infallibili induratis Judaeis dixit: *Vos in peccato vestro moriemini*. Uti vero Selneckerus in *Annot. ad Cap. V. Sap.* scribit: *aeternarum poenarum imaginem saepe conspici in hominibus, qui in desperatione miserrime pereunt*, (v. *Disp. de Stat. Indurat. §. XXXV.*) ita ejusdem successor B. Geierus ad *Prov. I. p. 66.* notanter scribit: *Cum impiorum infernus quodammodo hic incipiat*, NB. *NON MIRUM QUOQUE, POENITENTIAE NON ESSE LOCUM.*

Recte etiam *Balduinus* in *Paraphr. Evangel. p. 540.* monet, *non facile de hominis conversione desperandum esse*. Nam & ipse *Apostolus* hac de causa, *2. Timoth. IV. 12.* jubet: *Pradica sermonem, insta tempestive, intempestive, argue, increpa, exhortare cum omni lenitate & doctrina, etsi tempus sit tale, quo sanam doctrinam non sustineant*. Profecto, si de *Antagonistis* meis plane desperarem, ipsos arguere jam desiissem. Interim cum nostris melioribus *Theologis* credo, de gratia extraordinaria induratis danda, nullum in divinis literis extare promissum.

Licebit adhuc ex *Gerhardo*, *Theologo* maxime *orthodoxo*,

Loc. de Elect. §. 139. fin. addere: Qui conversionis gratia excidunt, sua culpa excidunt: Deus fidelis est, & dona ejus sunt aucta μέλητα. Manet proinde, quod conversio & perseverantia sint a solius Spiritus S. gratia. Nihilominus, quod quidam vel non convertuntur, vel conversionis gratia vicissim excidunt, ejus rei causa est in hominum contumacia, per quam opus Spiritus S. impediunt atque turbant. Unde laudatus Gerbardus Loc. de Provid. §. 94. Dei desertionem egregie ex Patribus declarat: Theophyl. inquit, super I. Rom. declaravit divinam desertionem exemplo medici, qui propter incorrigibilem & aegroti intemperantiam, a curatione desistit, nec tamen mortis est causa. Chrysostr. Homil. de Adamo & Eva, utitur similitudine ducis, qui videns milites temerario ausu se hostibus objicere, abit & se quasi subtrahit. Theodor. super I. Rom. adhibet exemplum navarchæ, qui cymbam absque rectore ferri sinit.

QUÆST. IV.

Utrum peccator contumax, petulans, protervus, excelsa manu prævaricans & contemnens omnes iteratas conciones pœnitentiæ divinæ gratia penitus excludatur?

Affirmat istud quæsitum D. Rechenbergius in disput. de statu indurat. §. 31. item in disput. de grat. revocatr. §. 33.

Animadversio.

Nuspium quidem verbis in quaestione hac usurpatis usus sum; affirmo tamen illam adhuc cum Theologis nostris γυνώσκω Lutheranis, qui pares hodie in Saxonia non habent. Ita enim post Megalandrum Lutherum supra jam allegatum, v. *Additam meum* I. p. 18. 19. 20. seq. Hülsemannus noster in Breviar. c. XIV. §. 5. *Deus negligentibus & refractariis (actualem collationem do-*

ni